УДК: 657.42.004.72 https://doi 10.31548/economics14(1).2023.003

ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ – ПІЗНАННЯ СУТНОСТІ, ОБЛІКОВЕ ВІДОБРАЖЕННЯ, АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА

В. К. САВЧУК
доктор економічних наук, професор, професор кафедри статистики та економічного аналізу
Національного університету біоресурсів і природокористування України
https://orcid.org/0000-0002-4261-3329
savchukvk@ukr.net

Т.С. СОБЧЕНКО
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри статистики та економічного аналізу
Національного університету біоресурсів і природокористування України
https://orcid.org/0000-0001-5123-2694
kinevat@ukr.net

В. Т. БОЙЧЕНКО
аспірант кафедри статистики та економічного аналізу
Національного університету біоресурсів і природокористування України
boychenkovladislav01@gmail.com

Анотація. *Статтю присвячено пізнанню сутності віртуальних активів, їх обліковому відображенню і аналітичній оцінці операцій з ними, різноманітність чого залежить від визначених цілей їх використання та виконуваних ними функцій. Законом України передбачено, що вони як нематеріальні активи можуть виконувати такі основні функції: бути об'єктом цивільних прав, мати вартість та виражатися сукупністю даних в електронній формі, а суб'єкти господарювання в межах цих функцій, виходячи із своїх інтересів, визначають, цілі їх використання, що повинно бути предметом облікового відображення та аналітичної оцінки операцій, пов'язаних з оборотом віртуальних активів. Зауважено, що перехід від терміну «валюта» до терміну «актив» пов'язаний із технологічною еволюцією та використанням віртуальних активів для цілей інвестування. З'ясовано, що в частині цивільних відносин, тільки забезпечені віртуальні активи є об'єктами, які посвідчують або не посвідчують майнові/немайнові права на володіння, розпорядження та їх використання. В сучасних економічних умовах підвищено увагу до віртуальних активів, які стають індикатором економічного зростання, здатні забезпечувати суб'єкта господарювання значними економічними вигодами і водночас можуть наражати його на ризики, пов'язані з інвестуванням в них, що негативно може вплинути на очікуваний фінансовий результат. Специфіка діяльності аграрного сектору потре-*

бує комплексного дослідження обліково-аналітичного забезпечення управління віртуальними активами як інструменту фінансування їх діяльності. Постають закономірні питання щодо розуміння економічної сутності віртуальних активів, характерних ознак, класифікації, оцінки для їх обліково-аналітичного відображення, вирішення яких створить підґрунтя для формування повної та достовірної інформації для прийняття управлінських рішень на тактичному та стратегічному рівнях. Тому бухгалтерський облік віртуальних активів набуває великого значення, оскільки виступає джерелом формування якісного інформаційного забезпечення для прийняття ефективних управлінських рішень.

Ключові слова: *віртуальні активи, цифрові активи, цифрові знаки, токени, криптоактиви, криптовалюта, віртуальна валюта, цифрові об'єкти, облікове відображення, аналітична оцінка*

Актуальність.

Цифровізація всіх сфер життя, як один із найважливіших макроекономічних факторів економічного зростання країни, є превалюючим напрямом сучасного глобального світу. Економічні діджитал трансформації змінюють як систему організації та ведення господарської діяльності, так і формат державного управління. Розвиток цифрової економіки нерозривно пов'язаний з «цифруванням» ряду традиційних об'єктів та/або форм взаємодії між учасниками економічних відносин, а також появою та активним оборотом нових об'єктів, існування яких можливе лише в цифровому форматі («цифрові об'єкти»).

Законодавче закріплення в Україні поняття «віртуальні активи» є важливим кроком до легалізації ринку віртуальних активів та першим етапом цивілізації їх інституту. Законом визначено поняття «віртуальний актив», яке за своєю сутністю є «нематеріальним благом, що виступає об'єктом цивільних прав, а також має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі» [15]. Таке трактування найбільше відображає сутність криптовалюти, оскільки відповідає критеріям: наявність вартості, можливість обороту в цифровому форматі та можливість обміну на інші об'єкти цивільного права. Широка вживаність терміну «криптовалюта» підтверджується розглядом наукових праць, присв'ячених віртуальним активам. Згаданий Закон є рамковим, а деталізувати сутність поняття «віртуальні активи» та особливості застосування його положень /доручено Уряду. Зокрема, повинен бути запропонований Верховній Раді проєкт закону щодо особливостей оподаткування господарських операцій з віртуальними активами, а також необхідні зміни до Цивільного Кодексу України та інших, пов'язаних законів. Відповідальність за підготовку цих змін і доповнень покладено на Міністерство цифрової трансформації України.

Поліпшення облікового відображення та аналітичної оцінки розширяє можливості суспільного контролю за створенням/майнінгом, зберіганням і оборотом віртуальних активів, а також підвищує довіру до цього активу. В умовах воєнного стану, розвиток цифрових технологій необхідний для поліпшення безпекової складової фінансової системи країни та підвищення прозорості й оперативності

розрахункових операцій, включаючи міжнародні транзакції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Віртуальні активи/криптовалюта як явище з'явилось у 2009 р., як спроба протистояти негативним наслідкам світової фінансової кризи 2008 року. Тому пізнання їх сутності та сьогоднішнє функціонування не можна вважати новим продуктом, проте ми спостерігаємо динамічний розвиток цієї сфери, яка змінює фінансово-господарську діяльність і суспільні відносини. Це можна прослідкувати за працями таких вітчизняних і зарубіжних науковців як І. Бондаренко, І. Гаффке, Р. Гоубен, І. Гусєва, А. Діденко, М. Кучерявенко, А. Кудь, Дж. Мазер, Л. Мозес, С. Накамото, Нікколаї, Т. Петрова, Р. Прайс, Р. Расел. Є. Смичок, Д. Фрідкін та інших вчених. Щодо вітчизняних досліджень, присвячених обліку і аналізу обороту віртуальних активів, то їх дуже мало. В більшості ми знаходимо спроби розкрити ці питання в роботах зарубіжних вчених: Д. Блейка, Х. Бірмена, Г. Велша, Ф Вуда, Б. Нідлза, проте є окремі й вітчизняні науковці, зокрема Р. Брюханський, В. Костюченко, А. Овчаренко, В. Онищенко, Н. Левицький, О. Петрук, А. Стовпова, В. Фостолович, Т. Яцик та інші вчені, які присвятили свої дослідження обліково-контрольно-аналітичному аспекту цієї сфери діяльності, що підтверджує актуальність цієї проблематики.

Мета дослідження. Стаття присвячена систематизації думок науковців про пізнання сутності віртуальних активів та необхідності їх облікового відображення і аналітичної оцінки з метою підвищення ефективності цієї сфери діяльності для зміцнення економіки суб'єктів господарювання і держави.

Матеріали та методи дослідження.

Дослідження виконане з використанням монографічного вивчення спеціальної літератури функціонування віртуальних активів та практики облікового відображення і аналітичної оцінки їх обороту, спрямованого на розвиток економіки країни і збільшення довіри суспільства до цього виду активів. Для підвищення якості результатів дослідження використано системно-функціональний підхід та чисельні методи теорії пізнання, зокрема спостереження, історичний, логіко-абстрактний, детермінізму тощо.

Результати дослідження та їх обговорення.

Поява в економічному житті країни нових явищ зокрема віртуальних активів вимагає однозначної інформації про їх сутність, оборот, контроль використання, правове регулювання тощо. Такою інформацією покликані забезпечити системи обліку, контролю та аналізу. На думку багатьох науковців, це зробити досить складно із-за наявності схожої, на перший погляд використовуваної термінології для означення феномену «віртуальні активи». Наприклад, при їх розгляду зустрічаємо, що крім віртуального активу є ще «цифровий», «електронний», «крипто-» та «криптографічний» актив. Різницю між змістом наведених термінів складно зрозуміти без з'ясування їх сутності [1]. Як наслідок, деякі науковці помилково стверджують, що такі терміни є взаємозамінними [2], [3], проте,

ці терміни мають відмінні характеристики, що необхідно враховувати при їх обліковому відображенні й аналітичній оцінці. За визначенням Групи з фінансових заходів щодо відмивання грошей (FATF) категорія «цифрова валюта» підкреслює саме цифрове вираження віртуальної валюти та електронних грошей в тому числі. Відмічаючи при цьому ключову відмінність електронних грошей, які виступають цифровим вираженням безпосередньо тих грошей, що є законним платіжним засобом [4], для чого використовуються ці ж грошові одиниці обліку (долари, євро тощо) [5].

Відмітимо, що є віртуальні валюти, які можуть конвертуватися і які не можуть. Останні використовуються тільки у закритих централізованих системах та випускаються безпосередньо адміністратором, який встановлює правила використання валюти (зокрема, валюта комп'ютерних ігор) і контролює дані системи [6]. Валюта, яка може конвертуватися, має вартість еквівалентну традиційній валюті, а також виступає предметом обміну (на валюту, товари, послуги). До таких валют Р. Гірас відносить криптовалюти, біткоїн та етеріум [7].

За означенням FATF відмінною особливістю криптовалюти порівнянно з іншими типами віртуальних валют є функціонування на основі математичних алгоритмів і забезпечення їх безпеки криптографією [4]. Проте, для цілей обліку цей термін не варто використовувати, оскільки з огляду на сутність криптографії, він обмежує коло віртуальних активів, до яких може бути застосовним. Наразі, для економічного означення віртуальних активів частіше використовують вказівку на їх функціонування в межах розподіленого реєстру (DLT), замість частки «крипто» [8]. З технічної точки зору такий підхід дозволяє визнавати як обліково-аналітичні об'єкти криптографію та блокчейн, що охоплює ширший обсяг різновидів віртуальних активів [9].

Водночас, в окремих державах (Велика Британія, Мальта) ті віртуальні валюти, які містять вимогу до емітента, можуть вважатись електронним грошима [10]. Згідно Директиви 2009/110/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 року щодо започаткування та здійснення діяльності установами-емітентами електронних грошей та пруденційний нагляд за нею, про зміни до Директиви 2005/60/ЄС та 2006/48/ЄС, та скасування Директиви 2000/46/ЄС (PSD2) «електронні гроші означають грошову вартість, яка зберігається на електронному пристрої (в тому числі магнітному), випускаються після отримання коштів з метою здійснення платіжних транзакцій (підпункт 5 статті 4 PSD2), та приймаються фізичною або юридичною особою, крім установи-емітента електронних грошей» [11].

Європейський наглядовий орган/ Європейський орган банківського нагляду (EBA) підкреслює, що «віртуальна валюта може визначатись як електронні гроші у разі повної відповідності елементам визначення електронних грошей відповідно до EMD2» [12]. У цьому контексті є й новий різновид віртуальних валют – «стейблкоїн» (stablecoin). Особливістю даного активу полягає у тому, що вони за своєю сутністю є цифровим відображенням фіатних грошей (на відміну від біткоїна), що ускладнює їх розмежування із електронними грошима для цілей обліку і аналізу та правового регулювання [13].

Перехід від терміну «валюта» до терміну «актив» пов'язаний із технологічною еволюцією та використанням віртуальних активів для цілей залучення інвестицій. З 2019 року FATF під терміном «віртуальний актив» визначає «цифрове вираження вартості, яким можна торгувати у цифровому форматі або переказувати, а також використовувати для платіжних або інвестиційних цілей» [14]. Цей термін застосовано і в національному законодавстві України зокрема у Законі України «Про віртуальні активи» [15], який визначає їх як нематеріальні блага, що є об'єктами цивільних прав, мають вартість та виражаються сукупністю даних в електронній формі.

Згадані функції віртуальних активів визначають передумови при визнанні їх об'єктами облікового відображення та аналітичної оцінки. Така конкретизація функцій віртуальних активів дала підставу цей термін використовувати на позначення усіх різновидів криптовалют, а також токенів. [16],]. Токен – це цифровий актив, що отримують інвестори в обмін на свій внесок при залученні інвестицій через криптовалюти [7]. При цьому, поняття «віртуальний актив» або «криптоактив» часто виконують функцію загальних термінів на позначення всього обсягу різновидів токенів [17].

Підхід до розмежування різновидів віртуальних активів за їх функціональним призначенням використовується регуляторами та має значення для правового регулювання відповідних суспільних відносин. Зауважимо, що регулятори у різних країнах однаково визначають функції віртуальних активів, проте використовують різну термінологію. Так, Орган нагляду за фінансовими ринками у Швейцарії (FINMA) виділяє чотири види токенів, зокрема: інвестиційний, що надає власнику корпоративні права (наприклад, право на частку від прибутку проєкту); валютниц, який виконує функцію засобу платежу; функціональний, що забезпечує доступ до платформи проєкту або певних послуг, а також гібридний токен, який є одночасно валютою та інвестиційним активом [18]. Наведену класифікацію також застосовує Європейська організація з нагляду за ринками цінних паперів (ESMA) [19] та EBA [12], зауважуючи, що один і той самий актив за різних обставин може виконувати різні функції, тобто, бути гібридним (для прикладу, віртуальний актив етеріум) [12].

Виокремлення категорії гібридних токенів має значення для пізнання природи таких активів, проте, для визнання об'єктом обліку та аналізу визначальним чинником є функція [20], окільки, є практика, що для токенів-валют та токенів-цінних паперів застосовують однакові правові норми. Такий підхід використовує і законодавець Мальти, хоча дотримується дещо іншої термінології. Найширшим позначенням усіх різновидів віртуальних активів за мальтійським законом про віртуальні фінансові активи є актив, що функціонує за допомогою технології розподіленого реєстру (DLT asset). Його різновидами є: віртуальний токен (тільки для оплати за товари/послуги), віртуальний фінансовий актив - виконує функцію одиниці обліку, засобів платежу та збереження вартості, але не підпадає під визначення електронних грошей, фінансових інструментів або віртуального токену [8]. За іншої термінології, такий розподіл віртуальних активів за функціями не відрізняється від того, що застосовується FINMA чи ESMA. Пе-

ревагою мальтійського підходу є розмежування тих активів, що виконують функцію платежу - вони є віртуальною валютою, від тих, що потенційно можуть вважатись електронними грошима (наприклад, стейблкоїни).

Підтвердження важливості і поширеності вживання терміну «віртуальні активи», є те, що його використовують більше 20 країн та чисельні міжнародні органи. Проте, поряд з ним не втрачають популярності терміни: «віртуальна валюта», «криптовалюта», «функціональний токен», «токен-актив», які продовжують використовувати, але, у вужчому розумінні, зокрема для розмежування різновидів віртуальних активів між собою [21]. Значно рідше використовується поняття «актив технології розподіленого реєстру», який застосовують тільки в окремих країнах [17]. Зауважимо і той факт, що до окремих термінів є пересторога, зумовлена практикою використання віртуальної валюти для відмивання коштів; незаконної торгівлі, насамперед зброєю і наркотиками; фінансування тероризму; уникнення сплати податків; шахрайства тощо [22].

Поява понять, спрямованих на максимальне охоплення всього спектру віртуальних активів, не означає, що попередня термінологія втрачає актуальність. Навпаки, з вищевикладеного можна зробити висновок, що для облікового відображення, аналітичної оцінки та нормативно-правового регулювання обігу віртуальних активів, категорійний апарат відіграє ключову роль, особливо при міжнародних економічних відносинах з використанням віртуальної валюти, зокрема для протидії, пов'язанних з нею протизаконних операцій. Отже, термінологія є визначальною: для розуміння сутності технологі та суспільних відносин, що з нею пов'язані [23]; для врахування специфіки виокремлення потенційних напрямів правового регулювання [24]. Так, у США питання правового статусу віртуальної валюти є інструментом закріплення регуляторних повноважень та відповідальності різних агенцій, кожна з яких із цією метою встановлює відмінний правовий статус віртуального активу [25]. Отже, питання термінологічного апарату, що використовується на визначення сутності віртуальних активів є основоположним для облікового відображення, аналітичної оцінки та правового регулювання їх видобутку/майнінгу, зберігання, обміну та обороту.

Відмітимо ще одну особливість поділу віртуальних активів, а саме поділ на забезпечені – такі, що можуть посвідчувати майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав. Під таке визначення потрапляють у тому числі й криптовалюти, використовувані для збору коштів або посвідчують укладання певного договору; і незабезпечені - не посвідчують жодних майнових або не немайнових прав [15]. Не забезпеченими є більшість криптовалют, зокрема біткоїн, етеріум та ін. Такий принцип покладений і в основу застосування віртуальних активів в Узбекистані, країні, що недавно долучилася до їх використання. В наказі, випущеному Національним агентством перспективних проєоктів (НАВП) Узбекистану, що регламентує порядок випуску, реєстрації та обороту цифрових активів на території країни передбачений поділ цифрових фінансових інструментів, на криптоактиви (визначені як «майнове право, що є сукупністю цифрових записів у розподіленому

реєстрі даних, що має цінність і власника»), на забезпечені та незабезпечені токени. До забезпечених токенів відносять: інвестиційний, товарний і стабільний токен. Незабезпеченими (утилітарними) вважаються токени: доступу, квитковий, управління та токен-ваучер. До окремого виду незабезпеченого криптоактиву віднесені невзаємозамінні токени (NFT) [26].

В цьому наказі звертається увага на безпеку операцій, пов'заних з використанням криптоактивів, а саме надання послуг з випуску, реєстрації, введення в оборот та зберігання криптоактивів закріплені за криптодепозитаріями – юридичними особами, які є резидентами Узбекистану. Вони ведуть електронний реєстр емітованих токенів та забезпечують права їхніх власників. Вони повинні надати у криптодепозитарій письмове повідомлення, яке формує довіру (white paper) до свого проєкту, що включає: дані емітента; відомості про блокчейн і гарантії його безпеки; основні характеристики криптоактиву та механізм передачі прав власності на нього; методологію оцінки вартості активу та відомості про порядок зворотного викупу забезпечених токенів після первинного розміщення токенів – PSD2 Директива ЄС 2015/2366 Європейського Парламенту та Ради від 25 листопада 2015 року про платіжні послуги на внутрішньому ринку (ICO); відомості про ризики, які можуть виникнути внаслідок шахрайства, атак хакерів та інших фінансових злочинів; дорожня карта розвитку проєкту, що реалізується за рахунок коштів від введення в оборот криптоактивів; додаткові відомості, які визначаються локальними актами криптодепозитарію, у тому числі про рекламу криптоактивів.

Торгівля криптоактивами здійснюється шляхом їх закритого або відкритого продажу. Номінальна вартість емітованих токенів має бути виражена у національній валюті. При цьому документ забороняє криптодепозитаріям реєструвати випуск стейблкоїнів та незабезпечених токенів, які при найменуванні можуть бути розцінені як підтримка чи забезпечення цих фінансових інструментів із боку держави. Діяльність майнерів та провайдерів, пов'язаних з криптовалютами, можлива лише після отримання дозволу та ліцензії від регулятора. Документ покликаний насамперед урегулювати випуск забезпечених інвестиційних токенів для резидентів Узбекистану, щоб дозволити їм залучати кошти для своєї діяльності [26].

Досить чітко конкретизував права і відповідальність учасників ринку віртуальних активів Закон України «Про віртуальні активи» [15] (постачальники послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів, а також особи, що здійснюють операції з ними у своїх інтересах), надавши учасникам ринку юридичний захист, легалізувавши їх діяльність. Він також зобов'язав постачальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів розкривати структуру власності для можливості встановлення кінцевих бенефіціарних власників, які повинні мати бездоганну ділову репутацію. Право власності на віртуальний актив засвідчується володінням ключа від нього.

Закон визначив повноваження НБУ та НКЦПФР у сфері обороту віртуальних активів і Державного реєстру постачальників послуг, пов'язаних з їх використанням. Передбачено процедури фінансового моніторингу для запобігання відмиванню доходів,

отриманих злочинним шляхом, а також систему контролю за виконанням законодавства у сфері обороту віртуальних активів та загальні засади міжнародного співробітництва.

Законом передбачено зміни до взаємопов'язаних законів. Наприклад, у законі про фінансовий моніторинг [27] визначено, яка інформація має супроводжувати переказ коштів в т. ч. віртуальних активів, зокрема про платника як фізичну особу, юридичну особу, траст або інше подібне правове утворення та отримувача переказу - в розрізі аналогічних суб'єктів, перерахованих для ініціатора переказу.

Закон України «Про віртуальні активи» [15] передбачає запровадження оподаткування операцій, пов'язаних з їх використанням. Зокрема у Верховній Раді України зареєстрований законопроєкт № 2461 [28], яким пропонується наступна модель оподаткування криптовалюти:

- 5%-ставка податку на доходи фізичних осіб для інвестиційного прибутку від продажу криптоактивів, терміном на 5 років. Інвестиційний прибуток від операцій з криптоактивами розраховується як позитивна різниця між отриманим платником податку доходом від продажу криптоактиву та його вартістю, що визначається із суми витрат на придбання такого криптоактиву, що документально підтверджені;
- ПДВ - операції з продажу криптоактивів не є об'єктом оподаткування [28].

Поява в складі активів нових об'єктів, якими є віртуальні активи, потребує від суб'єктів господарювання і держави налагодження традиційних систем їх обліку, контролю і аналізу, що зміцнило б довіру суспільства до цього явища і активізувало б пошук можливостей для підвищення економічної корисності від функціонування криптоіндустрії.

Не зважаючи на те, що західна практика має тривалішу історію з використання віртуальних активів, зокрема криптовалюти, вона не запропонувала прийнятного їх традиційного облікового відображення. Це підтверджує рішення Інтерпретаційного комітету Ради з МСФЗ «Утримання криптовалют – червень 2019» [29], згідно якого:

- криптовалюти не можуть в обліку належати до грошей та фінансових активів;
- якщо криптовалюта утримується для продажу під час звичайної діяльності, то застосовують МСБО 2 «Запаси» [30]. Якщо ні, то МСБО 38 «Нематеріальні активи» [31].

Отже, за рекомендацією Ради з МСФЗ, криптовалюти треба обліковувати у складі запасів (товарів, продукції) або нематеріальних активів. Поясненням такого двоваріантного обліку криптовалют, є те, що нематеріальним активом не може бути актив, який утримується для продажу за операційної діяльності (пп. «а» п. 3 МСБО 38). Оскільки криптовалюти в більшості випадків утримують з метою отримання прибутку при перепродажу, то основним варіантом їх обліку має бути такий як і запасів.

Таке просте рішення, на думку професора Р. Брюханського пов'язане з тим що МСБО і МСФЗ були створені до виникнення цифрової економіки [32].

Зауважимо, що станом на серпень 2022 р. Рада з МСФЗ згаданих рекомендацій не переглядала. Проте, у березні 2022 р. вона визначила проєкт «Криптовалюти та пов'язані транзакції» як другий за пріоритетні-

стю після проєкту «Ризики, пов'язані з кліматом, у фінансовій звітності» [16]. Це підкреслює, з одного боку, розуміння Радою з МСФЗ важливості для розвитку економіки країн її цифровізації, з другого – необхідності вирішення проблем облікового відображення віртуальних активів.

Конкретніші пропозиції знаходимо в наукових роботах українських дослідників. Так, А. Овчаренко [33] прийшов до висновку, що віртуальні активи, зокрема криптовалюту, можна обліковувати як фінансові інструменти. Р. Брюханський [32] і Т. Яцик [34] особливу увагу акцентують на бухгалтерській оцінці віртуальних активів, враховуючи всі етапи їх функціонування: виготовлення/майнінгу, зберігання, обміну, обороту. В умовах відсутності офіційного підходу до оцінки віртуальних активів, вважають, що для визначення їх вартості можуть бути слушними професійні судження фахівців та інформація з різних джерел, зокрема дані інтернет-сайтів, які регулярно публікують середні ринкові ціни на основі даних світових криптовалютних бірж.

Обліковий супровід операцій з криптовалютою спостерігаємо і при фінансовому моніторингу, сутність якого закладена в Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» № 361-IX від 06.12.2019 [27]. Такий супровід є класичним прикладом оперативного обліку фінансових операцій з криптовалютою в цифровому форматі. Так, для переказу криптовалюти необхідно мати номер рахунку/електронного гаманця або унікальний номер електронного платіжного засобу чи наперед оплаченої картки, а також номер рахунку або унікальний номер електронного платіжного засобу чи наперед оплаченої картки клієнта Ще більшу конкретизацію слідкування за операціями з криптовалютою знаходимо в Рекомендаціях FATF [35], згідно яких держава:

- має запровадити ризик-орієнтований підхід щодо моніторингу діяльності постачальників послуг з обороту віртуальних активів;
- зобов'язана здійснювати заходи примусового впливу для протидії відмиванню коштів та використання криптовалют у фінансуванні кримінальних заходів;
- може взагалі заборонити діяльність з віртуальними активами.

Відсутність офіційної системи облікового відображення віртуальних активів, зокрема криптовалюти, однозначної бухгалтерської оцінки, значна волатильність, , якої не має жодна традиційна валюта, що в основному пов'язане із сумнівною ліквідністю та відсутністю будь-якого забезпечення і як наслідок, транзакції з використанням криптовалюти досить ризикові. Тому завдання аналізу хоч деякою мірою передбачити результати таких операцій: знизити ризиковість інвестицій, запобігти ухиленню від оподаткування та здійснення незаконних фінансових операцій, допомогти об'єктивніше визначити відшкодування за порушення майнових прав та ін. Для цього, базуючись на результатах параметричного аналізу, вибирають із понад 2 тис. видів валют, більш-менш надійну, частіше всього біткоїн, хоча за оцінкою аналітиків Європейського центрального банку (ЄЦБ) перша криптовалюта виявилася неспроможною як засіб платежу і зовсім не підходить для інвестицій.

"Він не генерує грошовий потік (як нерухомість) або дивіденди (як акції), не може використовуватися у виробництві (як сировина) або забезпечувати соціальні блага (як золото)", - вважають Бінздайл і Шафф [26].

Це підвищує вимоги до вибору інструментів оцінювання і прогнозування ринкової кон'юнктури в якій цінновий чинник є визначальним. Щодо об'єкту нашого дослідження, то це прагнення встановити справедливу ціну активу. В цьому контексті досить надійним інструментом зарекомендував себе фундаментальний аналіз, який враховуючи попередні показники торгів, та динаміку і величину різних мікро- і макрочинників, які формують рівень ціни активу в поточний момент, допомагає визначитись з його ціною продажу. Найкращі результати він традиційно показує при оцінці акцій, але він може використовуватися і при визначені прогнозної ціни віртуальних активів. Проте, відсутність надійної інформації про результати торгів, оскільки в частіше цей ринок є закритим, в більшості спекулятивним, методика фундаментального аналізу не досить адаптована для торгівлі цим новим видом активів.

Ще одним інструментом прогнозування ринкових цін є технічний аналіз, практика застосування якого для цієї мети сягає більше 100 років. Підставою для визначення можливої зміни ціни є не фундаментальні чинники, а інформація про попередні зміни ціни та обставини, що зумовили ці коливання. Проте, для надійності прогнозу повинні бути враховані і закладені в ціну, яка корегується з врахуванням цінової ретродинаміки; тоді прогнозна ціна буде в тренді минулих цін на подібний актив; враховують «настрій» ринку тобто психологію його учасників, яка є досить стабільним чинником здійснення операцій. Тому технічний аналіз може використовуватися при визначені ціни на віртуальні активи, але надійність прогнозів буде підвищуватися за дотримання вищезгаданих умов.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

За результатами дослідження можна зробити наступні висновки. Основою облікового відображення та аналітичної оцінки віртуальних активів є виконувані ними функції та цілі, які переслідують суб'єкти при їх випуску/майнінгу, зберіганні та використані. Із всього різноманіття видів віртуальних активів, найвживанішим терміном є криптовалюта. Акцентовано увагу, що тільки забезпечені віртуальні активи (наприклад, токени) можуть посвідчувати майнові права, на противагу незабезпеченим, якими є більшість криптовалют і які не можуть посвідчувати жодних майнових/немайнових прав. Тому вони повинні бути окремими обліковими об'єктами, а відповідно й аналітичними. Зауважено, що на відміну від запропонованого Радою з МСФЗ, обліковувати віртуальні активи з врахуванням характеру операцій, за МСБО 2 «Запаси» та МСБО 38 «Нематеріальні активи», необхідно звернути увагу на пропозиції українських науковців, які погоджуються з тим, що для облікового відображення віртуальних активів неможливо застосувати універсальний підхід, але їх можна обліковувати як фінансові інструменти.

Заслуговують уваги пропозиції вітчизняних вчених щодо бухгалтерської оцінки віртуальних активів. Наголошено, що значна волатильність віртуальних активів, різноманітність

виконуваних функцій та відсутність однозначної облікової інформації, створюють складність проведення і підтверджують необхідність розробки/уточнення методик аналізу і прогнозування. Запропоновано, доопрацювати методики фундаментального та технічного аналізу, які б орієнтували на дослідження такого складного об'єкту як віртуальні активи. Зроблено висновок, що подальші дослідження науковців повинні спрямовуватися на створення нової обліково-аналітичної системи, яка забезпечила розкриття економічного потенціалу цього виду активів.

Список використаних джерел

1. Didenko A., Buckley R. The Evolution of Currency: Cash to Cryptos to Sovereign Digital Currencies. Fordham International Law Journal. 2019. Vol. 42, №4. P. 1041–1095. URL: https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2748&context=ilj (дата звернення 04.12.2022).
2. Hacker P., Lianos I., Dimitropoulos G., Eich S. Regulating Blockchain: TechnoSocial and Legal Challenges. Oxford University Press, Forthcoming. 2019. 39p. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3247150 (дата звернення 04.11.2022).
3. Acuña G., Pullas A. The Digital Currency Challenge for the Regulatory Regime. Centro De Estudios En Derecho Informático. 2016. Vol. 5, № 2. P. 173–209. URL: https://scielo.conicyt.cl/pdf/rchdt/v5n2/0719-2584-rchdt-5-02- 00173.pdf (дата звернення 04.12.2022).
4. Financial Action Task Force (FATF). Virtual Currencies Key Definitions and Potential AML/CFT Risks. 2014. 15 p. URL: http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Virtual-currencykey-definitions-and-potential-aml-cft-risks.pdf (дата звернення 04.11.2022).
5. European Central Bank (ECB). Virtual Currency Schemes. 2012. 53 p. URL: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf (дата звернення 08.11.2022).
6. Dyntu V., Dykyi O. Cryptocurrency in the System of Money Laundering. Baltic Journal of Economic Studies. 2018. Vol. 4, № 4. P. 75–81. URL: http:// www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/viewFile/539/pdf (дата звернення 08.11.2022).
7. Girasa R. Regulation of Cryptocurrencies and Blockchain Technologies: National and International Perspectives. Palgrave Macmillan, 2018. 274 p. URL: https://www.palgrave.com/us/book/9783319785080 (дата звернення 04.11.2022).
8. Virtual Financial Assets: Act No XXX of 20.07.2018. Parliament of Malta. 2018. P. 1225–1288. URL: https://parlament.mt/media/95198/act-xxx-virtual-financialassets-act.pdf (дата звернення 21.11.2022).
9. Stevens A. Gaining Clarity on Key Terminology: Bitcoin versus Blockchain versus Distributed Ledger Technology. 2018. Hackernoon: website. URL: https://hackernoon.com/gaining-clarity-on-key-terminology-bitcoin-versusblockchain-versus-distributed-ledger-technology-7b43978a64f2 (дата звернення 14.11.2022).
10. European Financial Reporting Advisory Group. Crypto-Assets Holders – Supplemental Issues Paper. № 11–02. 2019. 24 p. URL: https://www. efrag.org/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FMeeting% 20Documents%2F180911125749485 4%2F11-02-%20Crypto%20-assets%20- %20TEG-CFSS-Holders%20Supplemental%20Issues%20Paper-%20190925.pdf&AspxAutoDetectCookieSupport=1 (дата звернення 16.11.2022).
11. Щодо започаткування та здійснення діяльності установами – емітентами електронних грошей та пруденційний нагляд за ними, що вносить зміни до Директи-

ви 2005/60/ЕС та 2006/48/ЕС, та скасовує Директиву 2000/46/ЕС: Директива 2009/110/ЕС Європейського Парламенту та Ради від 16.09.2009. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/994_a18 (дата звернення 30.11.20202.

12. European Banking Authority. Report with Advice for the European Commission on Crypto-Assets. 2019. 30 p. URL: https://eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/2545547/67 493daa-85a8-4429-aa91-e9a5ed880684/EBA%20Report%20on%20crypto %20assets.pdf?retry=1 (дата звернення 13.11.2022).
13. Monetary Authority of Singapore. Consultation on the Payment Services Act 2019: Scope of E-Money and Digital Payment Tokens. № P016–2019. 102 2019. 18 p. URL: https://www.mas.gov.sg/publications/consultations/2019/ consultation-on-the-payment-services-act-2019---scope-of-e-money-and-digitalpayment-tokens (дата звернення 14.11.2022).
14. Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF). Керівництво щодо Ризик-Орієнтованого Підходу до Віртуальних Активів та Постачальників Послуг з Переказу Віртуальних Активів. Париж: FATF, 2019. 85с. URL: https://finmonitoring.in.ua/wpcontent/uploads/2019/09/virtualni_aktyvy.pdf (дата звернення: 14.11.2022).
15. Закон України «Про віртуальні активи». Голос України від 16.03.2022 - № 57.
16. Онищенко В, Криптовалюти: правовий статус, облік і декларування 2022 https://golovbuh.com.ua/article/9106-kriptovalyti-hravoviy-status-oblik-deklaruvannya-2021 (дата звернення:20.09.2022).
17. Blandin A., Cloots A., Hussain H. et al. Global Cryptoasset Regulatory Landscape Study. Cambridge Centre for Alternative Finance. Research Paper № 23/2019. 2019. 122 p. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm? abstract_id=3379219 (дата звернення 15.11.2022).
18. Swiss Financial Market Supervisory Authority (FINMA). Guidelines for Enquiries Regarding the Regulatory Framework for Initial Coin Offerings (ICOs). 2018. 11 p. URL: https://www.finma.ch/en/news/2018/02/20180216-mm-icowegleitung/ (дата звернення 08.11.2022).
19. European Securities and Markets Authority (ESMA). Advice on Initial Coin Offerings and Crypto-Assets. ESMA50–157–1391. 49 p. URL: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-1391_ crypto_advice.pdf (дата звернення 08.11.2022).
20. Haffke L., Fromberger M., Zimmermann P. Virtual Currencies and Anti-Money Laundering – The Shortcomings of the 5th AML Directive. Journal of Banking Regulation, Forthcoming. 2019. 21 p. URL: https://papers.ssrn.com/ sol3/papers.cfm?abstract_id=3328064 (дата звернення 12.11.2022).
21. Pagallo U., Bayamhoglu E., Cuijpers C., et al. New Technologies and Law: Global Insights on the Legal Impacts of Technology, Law as Meta-Technology and Techno Regulation. New Technologies and Law. Draft Version. 2015. 37 p. URL: https://lawschoolsgloballeague.com/wp-content/uploads/2017/01/NewTechnologies-and-Law-Research-Group-Paper-2015.pdf (дата звернення 10.11.2022).
22. Walch A. The Path of the Blockchain Lexicon (and the Law). Boston University Review of Banking & Financial Law. 2017. Vol. 36. P. 713–765. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2940335 (дата звернення 10.10.2022)
23. Asian Development Bank. Distributed Ledger Technology and Digital Assets Policy and Regulatory Challenges in Asia. 2019. 52 p. URL: https://www.adb.org/sites/default/files/publication/509941/distributed-ledgertechnology-digital-assets-asia.pdf (дата звернення 10.10.2022).
24. Hughes S. Cryptocurrency Regulations and

Enforcement in the United States. Western State Law Review. 2017. Vol. 45, № 1. 24 p. URL: http://www.scotthugheslaw.com/documents/CRYPTOCURRENCYREGULATIONS-AND-ENFORCEMENT-IN-THE-US-2.pdf (дата звернення 10.10.2022).

25. Goforth C. US Law: Crypto is Money, Property, a Commodity, and a Security, all at the Same Time. Oxford Business Law Blog. 2018. 11 p. URL: https://www.law.ox.ac.uk/business-law-blog/blog/2018/12/us-law-crypto-moneyproperty-commodity-and-security-all-same-time (дата звернення 15.10.2022).
26. ForkLog › tag › bitcoin (дата звернення 30.11.2022).
27. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 № 361-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text (дата звернення 30.11.2022)
28. Огляд Ligs zakon. URL: https://biz.ligazakon.net/news/206101_ukhvaleno-zakon-pro-legalzatsyu-vrtualnikh-aktivvh (дата звернення 20.09.2022).
29. Holdings of Cryptocurrencies—June 2019. URL: www.ifrs.org › dam › ifrs › 2019 › holdings-of-cryptocurrencies-june-2019 (дата звернення 30.11.2022)
30. МСБО 2 «Запаси»/ URL: zakon.help › article › mizhnarodnii-standart-buhgalterskogo-obliku-2-zapasi (дата звернення 30.11.2022)
31. МСБО 38 «Нематеріальні активи». URL: zakon.help › article › msbo-38-nematerialni-aktivi-msbo-38-nematerialni (дата звернення 30.11.2022)
32. Брюханський Р.Ф., Спільник І.В. Криптоактиви у системі бухгалтерського обліку та звітності // Проблеми економіки № 2, 2019.
33. Овчаренко А. С. Щодо проблемних питань бухгалтерського обліку криптовалют як віртуального активу у контексті перспективного законодавства України. URL: https://doi/org/10.32782/2524-0374/2021-10/102 ((дата звернення 20.09.2022)
34. Яцик Т.В. Напрями удосконалення обліку і звітності операцій з криптовалютою на основі їх гармонізації та стандартизації. Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аналізу, аудиту, звітності і оподаткування в умовах євроінтеграції: тези доповідей II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Ужгород, 16 квітня 2020 р.). Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 267 с.
35. Рекомендації ФАТФ 15 «Нові технології» fiu.gov.ua › assets › userfiles (дата звернення 29.11.2022).

References

1. Didenko A., Buckley R. The Evolution of Currency: Cash to Cryptos to Sovereign Digital Currencies. Fordham International Law Journal. 2019. Vol. 42, № 4. P. 1041–1095. URL: https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/view content.cgi?article=2748&context=ilj (data zvernennia 04.12.2022).
2. Hacker P., Lianos I., Dimitropoulos G., Eich S. Regulating Blockchain: TechnoSocial and Legal Challenges. Oxford University Press, Forthcoming. 2019. 39 p. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3247150 (data zvernennia 04.11.2022).
3. Acuña G., Pullas A. The Digital Currency Challenge for the Regulatory Regime. Centro De Estudios En Derecho Informático. 2016. Vol. 5, № 2. P. 173–209. URL: https://scielo.conicyt.cl/pdf/rchdt/v5n2/0719-2584-rchdt-5-02- 00173.pdf (data zvernennia 04.12.2022).
4. Financial Action Task Force (FATF). Virtual Currencies Key Definitions and Potential AML/CFT Risks. 2014. 15 p. URL: http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Virtual-currencykey-definitions-and-potential-aml-cft-risks.pdf (data zvernennia 04.11.2022)
5. European Central Bank (ECB). Virtual Cur-

rency Schemes. 2012. 53 p. URL: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf (data zvernennia 08.11.2022)

6. Dyntu V., Dykyi O. Cryptocurrency in the System of Money Laundering. Baltic Journal of Economic Studies. 2018. Vol. 4, № 4. P. 75–81. URL: http:// www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/viewFile/539/pdf (data zvernennia 08.11.2022).
7. Girasa R. Regulation of Cryptocurrencies and Blockchain Technologies: National and International Perspectives. Palgrave Macmillan, 2018. 274 p. URL: https://www.palgrave.com/us/book/9783319785080 (data zvernennia 04.11.2022).
8. Virtual Financial Assets: Act No XXX of 20.07.2018. Parliament of Malta. 2018. P. 1225–1288. URL: https://parlament.mt/media/95198/act-xxx-virtual-financialassets-act.pdf (data zvernennia 21.11.2022)
9. Stevens A. Gaining Clarity on Key Terminology: Bitcoin versus Blockchain versus Distributed Ledger Technology. 2018. Hackernoon: website. URL: https://hackernoon.com/gaining-clarity-on-key-terminology-bitcoin-versusblockchain-versus-distributed-ledger-technology-7b43978a64f2 (data zvernennia 14.11.2022)
10. European Financial Reporting Advisory Group. Crypto-Assets Holders – Supplemental Issues Paper. № 11–02. 2019. 24 p. URL: https://www. efrag.org/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FMeeting% 20Documents%2F1809111257494854%2F11-02-%20Crypto%20-assets%20-%20TEG-CFSS-Holders%20Supplemental% 20Issues%20Paper-%20190925.pd f&AspxAutoDetectCookieSupport=1 (data zvernennia 16.11.2022)
11. Shchodo zapochatkuvannia ta zdiisnennia diialnosti ustanovamy – emitentamy elektronnykh hroshei ta prudentsiinyi nahliad za nymy, shcho vnosyt zminy do Dyrektyvy 2005/60/ES ta 2006/48/ES, ta skasovuie Dyrektyvu 2000/46/ES: Dyrektyva 2009/110/ES Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady vid 16.09.2009. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/994_a18 (data zvernennia 30.11.20202.
12. European Banking Authority. Report with Advice for the European Commission on Crypto-Assets. 2019. 30 p. URL: https://eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/2545547/67 493daa-85a8-4429-aa91-e9a5ed880684/EBA%20Report%20on%20crypto %20assets.pdf?retry=1 (data zvernennia 13.11.2022).
13. Monetary Authority of Singapore. Consultation on the Payment Services Act 2019: Scope of E-Money and Digital Payment Tokens. № P016–2019. 102 2019. 18 p. URL: https://www.mas.gov.sg/publications/consultations/2019/ consultation-on-the-payment-services-act-2019---scope-of-e-money-and-digitalpayment-tokens (data zvernennia 14.11.2022).
14. Hrupa z rozrobky finansovykh zakhodiv borotby z vidmyvanniam hroshei (FATF). Kerivnytstvo shchodo Ryzyk-Oriientovanoho Pidkhodu do Virtualnykh Aktyviv ta Postachalnykiv Posluh z Perekazu Virtualnykh Aktyviv. Paryzh: FATF, 2019. 85 s. URL: https://finmonitoring.in.ua/wpcontent/uploads/2019/09/virtualni_aktyvy.pdf (data zvernennia: 14.11.2022)
15. Zakon Ukrainy «Pro virtualni aktyvy». Holos Ukrainy vid 16.03.2022 - № 57.
16. Onyshchenko V, Kryptovaliuty: pravovyi status, oblik i deklaruvannia 2022 https://golovbuh.com.ua/article/9106-kriptovalyti-hravoviy-status-oblik-deklaruvannya-2021 (data zvernennia:20.09.2022)
17. Blandin A., Cloots A., Hussain H. et al. Global Cryptoasset Regulatory Landscape Study. Cambridge Centre for Alternative Finance. Research Paper № 23/2019. 2019. 122 p. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm? abstract_id=3379219 (data zvernennia 15.11.2022).
18. Swiss Financial Market Supervisory Authority (FINMA). Guidelines for Enquiries

Regarding the Regulatory Framework for Initial Coin Offerings (ICOs). 2018. 11 p. URL: https://www.finma.ch/en/news/2018/02/20180216-mm-icowegleitung/ (data zvernennia 08.11.2022).

19. European Securities and Markets Authority (ESMA). Advice on Initial Coin Offerings and Crypto-Assets. ESMA50–157–1391. 49 p. URL: https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-1391_ crypto_advice.p (data zvernennia 08.11.2022).
20. Haffke L., Fromberger M., Zimmermann P. Virtual Currencies and Anti-Money Laundering – The Shortcomings of the 5th AML Directive. Journal of Banking Regulation, Forthcoming. 2019. 21 p. URL: https://papers.ssrn.com/ sol3/papers.cfm?abstract_id=3328064 (data zvernennia 12.11.2022).
21. Pagallo U., Bayamhoglu E., Cuijpers C., et al. New Technologies and Law: Global Insights on the Legal Impacts of Technology, Law as Meta-Technology and Techno Regulation. New Technologies and Law. Draft Version. 2015. 37 p. URL: https://lawschoolsgloballeague.com/wp-content/uploads/2017/01/NewTechnologies-and-Law-Research-Group-Paper-2015.pdf (data zvernennia 10.11.2022).
22. Walch A. The Path of the Blockchain Lexicon (and the Law). Boston University Review of Banking & Financial Law. 2017. Vol. 36. P. 713–765. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2940335 (data zvernennia 10.10.2022)
23. Asian Development Bank. Distributed Ledger Technology and Digital Assets Policy and Regulatory Challenges in Asia. 2019. 52 p. URL: https://www.adb.org/sites/default/files/publication/509941/distributed-ledgertechnology-digital-assets-asia.pdf (data zvernennia 10.10.2022).
24. Hughes S. Cryptocurrency Regulations and Enforcement in the United States. Western State Law Review. 2017. Vol. 45, № 1. 24 p. URL: http://www.scotthugheslaw.com/documents/CRYPTOCURRENCYREGULATIONS-AND-ENFORCEMENT-IN-THE-US-2.pdf (data zvernennia 10.10.2022).
25. Goforth C. US Law: Crypto is Money, Property, a Commodity, and a Security, all at the Same Time. Oxford Business Law Blog. 2018. 11 p. URL: https://www.law.ox.ac.uk/business-law-blog/blog/2018/12/us-law-crypto-moneyproperty-commodity-and-security-all-same-time (data zvernennia 15.10.2022).
26. ForkLog › tag › bitcoin (data zvernennia 30.11.2022).
27. Zakon Ukrainy «Pro zapobihannia ta protydiiu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu teroryzmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyshchennia» vid 06.12.2019 № 361-IKh URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text (data zvernennia 30.11.2022)
28. https://biz.ligazakon.net/news/206101_ukhvaleno-zakon-pro-legalzatsyu-vrtualnikh-aktivvh Data zvernennia 20.09.2022).
29. www.ifrs.org › dam › ifrs › 2019 › holdings-of-cryptocurrencies-june-2019 (data zvernennia 30.11.2022).
30. MSBO 2 «Zapasy» URL: zakon.help › article › mizhnarodnii-standart-buhgalterskogo-obliku-2-zapasi (data zvernennia 30.11.2022)
31. MSBO 38 «Nematerialni aktyvy» URL: zakon.help › article › msbo-38-nematerialni-aktivi-msbo-38-nematerialni (data zvernennia 30.11.2022)
32. Briukhanskyi R. F., Spilnyk I. V. Kryptoaktyvy u systemi bukhhalterskoho obliku ta zvitnosti. Problemy ekonomiky № 2, 2019.
33. Ovcharenko A. S. Shchodo problemnykh pytan bukhhalterskoho obliku kryptovaliut yak virtualnoho aktyvu u konteksti perspektyvnoho zakonodavstva Ukrainy. URL: https://doi/org/10.32782/2524-0374/2021-10/102 ((data zvernennia 20.09.2022)
34. Yatsyk T. V. Napriamy udoskonalennia obliku i zvitnosti operatsii z kryptovaliutoiu na osnovi yikh harmonizatsii ta standartyzatsii. Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku obliku, analizu, audytu, zvitnosti i opodatkuvannia

v umovakh yevrointehratsii: tezy dopovidei II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii (m. Uzhhorod, 16 kvitnia 2020 r.). Uzhhorod: Vydavnytstvo UzhNU «Hoverla», 2020. 267 s.

35. Rekomendatsii FATF 15 «Novi tekhnolohii» fiu.gov.ua › assets › userfiles (data zvernennia 29.11.2022).

Savchuk V., Sobchenko T., Boychenko V. (2023).
VIRTUAL ASSETS - KNOWLEDGE OF THE ESSENCE, ACCOUNTING, ANALYTICAL EVALUATION
BIOECONOMY AND AGRARIAN BUSINESS, 14(1): 38-53.
https://doi 10.31548/economics14(1).2023.003

Abstract. T*he purpose of the article is to learn the essence of virtual assets, their accounting display and analytical evaluation of operations with them, the variety of which depends on the functions they perform and the defined purposes of their use. A virtual asset exists in digital form. The ability of these assets to circulate means the possibility of their transfer or transfer in the same form. In addition to purely technological restrictions on the circulation of virtual assets, there must be legal restrictions aimed at regulating public legal relations regarding such virtual assets, both from the standpoint of public and private law. The law of Ukraine provides that they, as intangible assets, can perform the following basic functions: be the object of civil rights, have value and be expressed as a set of data in electronic form, and business entities determine, within the limits of these functions, the purposes of their use, which are the subject of accounting display and analytical evaluation of operations related to their circulation. In virtual currency, the nature of modern money can be observed - it is not material, but absolutely conditional, based on the accounting mechanism of settlement obligations recognized by all participants. It is noted that the transition from the term "currency" to the term "asset" is associated with technological evolution and the use of virtual assets for the purpose of attracting investments. property/non-property rights to possession, disposal and their use. Virtual assets and related services have the potential to drive financial innovation and efficiency, but their distinctive features also create new opportunities for corrupt individuals, financial terrorists and other criminals to launder their proceeds or finance their illegal activities. The possibility of using virtual things is expressed in the use of its useful properties. Virtual assets have many potential advantages, but require a systematic approach to regulating and monitoring their circulation. In modern economic conditions, attention has been paid to virtual assets, which are becoming an indicator of economic growth, capable of providing a business entity with significant economic benefits and at the same time may expose it to risks associated with investing in them, which may negatively affect the expected financial result. The specificity of the activity of the agricultural sector requires a comprehensive study of accounting and analytical support for the management of virtual assets as a tool for financing their activities. Natural questions arise regarding the understanding of the economic essence of virtual assets, their characteristics, classification, assessment for their accounting and analytical display, the solution of which will create the basis for the formation of complete and reliable information for making management decisions at the tactical and strategic levels. Therefore, the accounting of virtual assets acquires great importance, as it acts as a source of the formation of high-quality information support for making effective management decisions.*

Key words: *virtufl assets, digital assets, tokens, creptoassets, creptocurrencies, virtufl currencies, digital object, acounting displaying, analytic evaluation.*